

25. 10. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Počítání času při konfliktu zákona o elektronických úkonech a daňového řádu

Počítání času (lhůt) v podobě, v jaké ho dnes známe, tj. pakliže poslední den lhůty připadne na sobotu, neděli nebo státní svátek, posouvá se její konec na nejbližší následující pracovní den, vnímá mnoho z nás jako naprostou samozřejmost. Tento způsob počítání času vychází z nálezu Ústavního soudu České republiky (dále též jako „ÚS ČR“), který je dnes běžnou součástí výuky ústavního práva na právnických fakultách v České republice.

Konkrétně se jedná o nález ÚS ČR ze dne 17.12.1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, resp. nález č. 30/1998 Sbírky nálezů a usnesení, od jehož vydání letos uplyne již úctyhodných 25 let. I přes stáří tohoto nálezu se však zdá, že otázka počítání lhůt je stále aktuální, neboť se čas od času opětovně stává předmětem judikatury. Právě na jeden letošní judikát, který tuto otázku částečně oživil, se v tomto článku zaměříme.

Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu České republiky (dále též jako „**NSS ČR**“) vydal dne 26.05.2022 rozsudek č. j. 4 Afs 264/2018-85, v němž se zabýval právě počítáním času. Jako účastník řízení zde na straně jedné vystupuje obchodní korporace HUL HO, s.r.o. (dále též jako „**Společnost**“) a na straně druhé pak Odvolací finanční ředitelství (dále též jako „**OFŘ**“). Pojdme se nyní společně podívat na obsah celého sporu.

I. Výchozí skutkový stav

Finanční úřad pro Karlovarský kraj (dále též jako „**FÚ**“) vydal dne 22.12.2016 platební výměr (dále též jako „**Platební výměr**“), jímž Společnosti uložil pokutu ve výši 30.000,- Kč „za (včasné) nepodání následného kontrolního hlášení na základě výzvy ke změně, doplnění či potvrzení údajů uvedených v podaném kontrolním hlášení za zdaňovací období duben 2016“. Právě tento platební výměr se stal předmětem následného soudního sporu mezi Společností a OFŘ, kterýžto spor byl nakonec předložen k posouzení NSS ČR.

Za zdaňovací období duben 2016 podala Společnost kontrolní hlášení již dne 29.05.2016, avšak správce daně, tj. FÚ, ji dne 02.06.2016 vyzval k jeho změně, doplnění nebo potvrzení údajů v něm uvedených (oddíl A. 4.), a to do 5 dnů ode dne oznámení této výzvy (dále též jako „**Výzva**“), která byla Společnosti doručena fikcí dle zákona č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jako „**Zákon o elektronických úkonech**“). Fikce doručení nastala dle ustanovení § 17 odst. 4 zákona, jež hovoří takto: „*Nepřihlásí-li se do datové schránky osoba podle odstavce 3 ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručení posledním dnem této lhůty; to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení.*“

Datum vydání Výzvy, tj. 02.06.2016, připadá na čtvrtek. Doručení fikcí nastalo dle výkladu FÚ v neděli 12.06.2016, a tedy posledním dnem pro splnění povinnosti byl pátek 17.06.2016. Společnost ovšem kontrolní hlášení podala až v pondělí 20.06.2016, přičemž FÚ toto podání akceptoval, avšak jako opožděné, a propos přistoupil k vydání shora uvedeného Platebního výměru a uložení pokuty.

Společnost následně proti Platebnímu výměru podala odvolání, přičemž argumentovala s odkazem na ustanovení § 33 odst. 4 zákona č. [280/2009](#) Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jako „**DŘ**“), že doručení Výzvy nastalo až v pondělí 13.06.2022, když z dikce daného ustanovení DŘ plyne, že *„Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den; to neplatí, jde-li o lhůtu určenou v kratších časových jednotkách, než jsou dny.“* Domnívala se tak, že doručení nemohlo připadnout na neděli 12.06.2022, avšak na následující pracovní den, v důsledku čehož lhůta ke splnění povinnosti dle Výzvy končila v sobotu 18.06.2022, a tedy per analogiam připadl její konec až na pondělí 20.06.2016. Právě v pondělí 20.06.2016 Společnost učinila své podání, a tedy toto bylo podáno včas, pročež vydání Platebního výměru s uložení pokuty bylo nezákonné. S ohledem na to, že odvolací orgán v podobě OFŘ rozhodnutí FÚ potvrdil, přistoupila Společnost k podání správní žaloby.

II. Právní názor krajského soudu

Pomyslným strůjcem judikátu, jímž se v tomto článku zabýváme, se stal právě příslušný krajský soud, když se při rozhodování shora uvedeného sporu vymezil vůči rozsudku NSS ČR ze dne 16.05.2013, č. j. 5 Afs 76/2012-28, označovaného také jako „[STASEK\[1\]](#)“. Ačkoliv nebudeme zabíhati do jeho detailů, pro účely našeho pojednání považujeme za nezbytné zmínit právní větu z něj plynoucí: *„Na počítání lhůty podle § 17 odst. 4 zákona č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, se nevztahuje pravidlo pro počítání času uvedené v § 33 odst. 4 zákona č. [280/2009](#) Sb., daňového řádu. Nepřihlásí-li se do datové schránky osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu, ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručení posledním dnem této lhůty, a to i v případě, že konec lhůty připadne na sobotu, neděli nebo svátek.[\[2\]](#)“* Krajský soud využil možnosti odchýlit se od shora uvedeného názoru vysloveného NSS ČR, jenž byl i opakovaně judikován.[\[3\]](#)

Dle krajského soudu je třeba vzít do úvahy význam rozdílu mezi dobou pracovní a dobou odpočinku. Tuto tezi rozvíjí následovně: *„Čas většiny lidí se člení na pracovní nebo obdobnou dobu a dobu odpočinku. [...] Doba odpočinku většiny těch, kteří jsou zaměstnání, podnikají, studují nebo se věnují obdobným činnostem, připadá na soboty, neděle a svátky. [...] Smysl posunutí posledního dne lhůty, jejíž konec připadá na den většinového odpočinku, tedy zdejší soud shledává v tom, aby si lidé mohli odpočinout. Tento smysl je dikcí recentních právních úprav poněkud zastřený („připadne-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek“), dikce dřívějších právních úprav byla o něco zřetelnější („připadne-li konec lhůty na den pracovního klidu“). U tohoto pravidla počítání času tudíž nejde o to, zda dotčená osoba má nebo nemá přístup k dodacímu / podacímu místu. Ve skutečnosti se tu jedná o to, aby - i když takovýto přístup má - si mohla odpočinout, tj. nebyla nucena se v sobotu, neděli a svátek do datové schránky přihlašovat a mohla bez následků tuto činnost odložit až na nejbližší příští pracovní den.“*

Za primární však považuje stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 05.01.2017, sp. zn. Plsn 1/2015, resp. s ním spjatý tzv. princip bezrozpornosti právního řádu, v návaznosti na nějž je třeba upřednostnit ustanovení DŘ, neboť oproti Zákonu o elektronických

úkonech obsahuje pravidlo pro běh lhůt a počítání času, ergo se má použít. Vzhledem k tomuto svému právnímu názoru tak krajský soud přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí OFŘ a Platebního výměru, přičemž věc navrátí k dalšímu řízení.

III. Kasační stížnost OFŘ

Navzdory přesvědčivé argumentaci krajského soudu se OFŘ neztotožnilo s jeho postupem a podalo kasační stížnost na podkladě ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. [150/2002](#) Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, majíce za to, že krajský soud v předcházejícím řízení nesprávně posoudil právní otázku a jeho rozhodnutí jest nepřezkoumatelné, resp. je zde taková vada řízení, jež by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Jádro argumentace OFŘ se zakládá na již shora uvedeném rozsudku „STASEK,“ a především pak na přesvědčení, že pravidlo o počítání lhůt, jak bylo v 90. letech minulého století judikováno ze strany ÚS ČR, [\[4\]](#) se uplatní toliko při doručování písemností prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. K tomuto závěru pak dochází teleologickým výkladem daného pravidla, tj. *ex ratione legis*, a sice upozorňuje na objektivní nemožnost vyzvednutí zásilek uložených na pobočkách provozovatele poštovních služeb, když tyto bývají o víkendech a státních svátcích zavřené. Uvádí, že datové schránky mají v tomto směru specifickou povahu, neboť adresát si může zásilku de facto vyzvednout 24 hodin denně, aniž by byl jakkoliv omezen. OFŘ dále podotýká, že zvláštnost datových schránek je založena i povinností subjektů, u kterých byly zřízeny, tyto kontrolovat, což by subjekty měly považovat za naprostou samozřejmost.

Nad rámec výše uvedeného OFŘ zastává právní názor, že pakliže by byly lhůty při doručování do datových schránek počítány „klasickým“ způsobem, vedl by takový postup k neopodstatněnému rozšíření časového prostoru pro vyzvednutí zásilky. V doplnění kasační stížnosti pak taktéž zmiňuje, že právní úprava doručování do datové schránky je komplexně upravena (a jako celek obsažena) v Zákoně o elektronických úkonech, přičemž daňový řád nelze ve vztahu k danému předpisu považovat za *lex specialis*; užití pravidla obsaženého v § 33 odst. 4 DŘ by s ohledem na specifický charakter datových schránek nebylo správné. Rozhodnutí krajského soudu by taktéž mělo výrazné následky pro správní praxi orgánů finanční správy, čímž by byla porušena zásada předvídatelnosti.

IV. Postoj Společnosti ke kasační stížnosti OFŘ

Společnost se plně ztotožňuje s napadeným rozsudkem, přičemž podotýká, že rozsudek „STASEK,“ na nějž se OFŘ odkazuje, neobsahuje žádné odůvodnění stran toho, proč by se na fikci doručení dle § 17 odst. 4 Zákona o elektronických úkonech neměla vztahovat obecná pravidla pro počítání času. Daný rozsudek, a tedy i právní argumentace OFŘ, je pak v rozporu s principem právní jistoty (zde uvádí „devadesátkový“ nález ÚS) a principem bezrozpornosti právního řádu. Společnost má za to, že „není žádoucí, aby použití obdobného pravidla (pravidla pro počítání času) bylo vykládáno odlišně Nejvyšším správním soudem a Nejvyšším soudem. Vedlo by to k narušení právní jistoty adresátů práva a jejich důvěry v právo.“ Společnost dále upozorňuje na praxi orgánů finanční správy, které počítání lhůt využívají pravidla uvedeného v DŘ, např. při podání řádného daňového přiznání či kontrolního hlášení. S ohledem na tyto skutečnosti tak Společnost navrhla kasační stížnost zamítnout.

V. Předložení věci rozšířenému senátu NSS ČR

Shora naznačený spor připadl k projednání čtvrtému senátu NSS ČR, který se svým názorem

přiklonil k argumentaci krajského soudu. Takový právní názor byl ovšem v rozporu s dlouhodobou praxí NSS ČR, ke kterým se přiklonila i odborná literatura.^[5] Krajský soud dovozuje, že pro datové schránky nelze předpokládat jejich bezpodmínečnou přístupnost, neboť mohou být postihnuty výpadkem a vice versa pobočky provozovatele poštovní služby mohou být dostupné i ve dnech pracovního klidu, zejména zde poukazuje na tzv. „hlavní pošty“ ve větších městech. Dle krajského soudu *„Pouhá neomezenost přístupu do datových schránek nezakládá bezvýjimečné důvody odlišného použití pravidel o počítání času u fikce doručení do datové schránky oproti doručení poštou.“*

S přihlédnutím k důvodové zprávě Zákona o elektronických úkonech pak výkladem *e ratione legis* dovozuje, že účelem datových schránek je *„přiblížení orgánu veřejné moci občanovi“* a *„zefektivnění komunikace mezi občanem a orgánem veřejné moci.“* Naproti tomu *„Benefit datových schránek spočívající v tom, že komunikace skrze ně by měla být pro fyzické či právnické osoby veskrze výhodná a komfortní, se však vytrácí, pokud orgány veřejné moci bez opory v zákonné úpravě odmítají použít tradiční pravidla o počítání času, užívaná po staletí, resp. je užívají jinak, než je obvyklé.“*

Krajský soud se dále odvolává na potřebu vykládat počítání času ve prospěch daňového subjektu a nejednotnost právního řádu. S ohledem na nesouladnost svého právního názoru tak přistoupil k předložení věci rozšířenému senátu NSS ČR.

VI. Právní názor rozšířeného senátu NSS ČR

NSS ČR se v první řadě obrátil na oba účastníky řízení, aby tito sdělili své stanovisko k předložení věci rozšířenému senátu. OFŘ jakožto stěžovatel v tomto směru zastává názor, že *„Přístup předkládajícího senátu vede k poskytování beneficia „liknavým daňovým subjektům“, které neplní povinnost přihlašovat se do datové schránky.“* Považuje za nežádoucí, aby takové subjekty byly zvýhodněny oproti zákonu dbalým subjektům. Dle Společnosti je ovšem přístup OFŘ vysoce formalistický, a jeho rétorika směřuje k tomu, aby se čas počítal dle hodin od přesné chvíle dodání písemností do datové schránky.

Rozšířený senát následně porovnal obdobná ustanovení o počítání času v různých procesně právních předpisech, přičemž došel k názoru, že *„Nic jiného, zejména pak žádné právní jednání adresáta, není pro doručení fikcí rozhodné.“* Plynutí doby jest nezávislé na právním jednání adresáta, a tedy jej není možné směřovat s jeho právním jednáním, tj. vyzvednutím zásilky / přihlášením do datové schránky. NSS ČR také důrazně upozorňuje na odlišení doby a lhůty, kdy zároveň podotýká, že sám zákonodárce není v užívání těchto pojmů důsledný. Uložení zásilky je dle názoru NSS ČR svým charakterem tzv. úložní doba, nikoliv lhůta, jak jest opakovaně označována zákonodárcem.

Za problém pak lze vnímat i rozpornost judikatury Nejvyššího soudu České republiky (dále též jako **„NS ČR“**), resp. judikatury soudů rozhodujících v občanském soudním řízení. Navzdory rozsudku „STASEK“ totiž NS ČR vydal již výše zmíněné plenární stanovisko ze dne 05.01.2017, sp. zn. PlsN 1/2015, ve kterém jasně uvedl následující: *„Plénum Nejvyššího soudu shledává pro účely počítání lhůty podle § 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech rozhodným to, že jde o lhůtu procesní uplatňovanou (v intencích předmětu tohoto stanoviska) v občanském soudním řízení nebo v trestním řízení. Obecné soudy proto správně počítají běh této lhůty podle § 57 odst. 1 a 2 o. s. ř. (s poukazem na rozhodnutí pod č. 15/2014 Sb. rozh. obč.) nebo podle § 60 odst. 1 a 3 tr. ř. a nepřihlížejí k tomu, že v ISDS se desetidenní lhůta počítá násobkem čísla 10 (počtu dnů) s číslem 24 (počtem hodin v každém dni). Uvedenému závěru, že ani při tomto způsobu doručování není posledním dnem doručení písemnosti sobota, neděle nebo svátek, ostatně odpovídá též způsob, jakým vymezil počítání času Ústavní soud v nálezu svého pléna ze dne 17.*

12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, publikovaném pod č. [30/1998](#) Sb. Lze tedy shrnout, že lhůta podle § 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech je lhůtou procesní, jejíž běh se při doručování písemností v občanském soudním řízení počítá podle § 57 odst. 1 a 2 o. s. ř. a při doručování písemností v trestním řízení podle § 60 odst. 1 a 3 tr. ř. Případně-li konec této lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je jejím posledním dnem nejbližě následující pracovní den.“

Rozšířený senát NSS ČR uzavřel, že nejednotné užívání pojmů lhůta a doba ze strany zákonodárce, resp. výklad úložní doby jako doby a nikoliv lhůty, narušuje odůvodněné očekávání jednotlivců, „že se mohou spolehnout na prostý jazykový význam slov zákona.“ S ohledem na tu skutečnost, že i judikatura NS ČR a ÚS ČR zachází s daným časovým intervalem jako se lhůtou, ve spojitosti s judikaturní tezí, že zákon nelze interpretovat v neprospěch účastníků řízení; pak s přihlédnutím k nejednoznačnosti celého problému rozšířený senát uzavřel, že „je vhodné se přiklonit k zachování a potvrzení dosavadní letité judikaturní praxi s určitou korekcí, a sice s odmítnutím distinkce pro oblast doručování do datových schránek, k níž NSS ČR dospěl v rozsudku ve věci „STASEK“.“ Právní věta plynoucí z rozhodnutí NSS ČR tak zní následovně: „Doručuje-li se dokument při správě daní, je pro oblast doručování do datové schránky rozhodný § 33 odst. 4 daňového řádu, podle něhož, případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližě následující pracovní den; to neplatí, jde-li o lhůtu určenou v kratších časových jednotkách, než jsou dny.“

Jaký význam však má výše uvedené pro advokátní praxi? Výše uvedený spor opětovně oživil diskuzi o počítání lhůt, přičemž závěry rozšířeného senátu sjednotily doposud nejednotnou judikaturu NS ČR, NSS ČR a ÚS ČR ohledně počítání času. Právě způsob, jakým je uložení zásilky počítáno, může v konečném důsledku daňové subjekty uchránit sankcí za opožděné plnění povinností. Jsme přesvědčeni, že plná akceptace daného rozhodnutí NSS ČR ze strany finančních orgánů nebude bezprostřední, protože se domníváme, že se nade vši pochybnost stane součástí advokátních přípisů, a tak je vhodné upozornit na existenci tohoto judikátu.

Kateřina Farská,
paralegal

ve spolupráci s

Mgr. Bc. Filip Losert,
advokát

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ | ATTORNEYS AT LAW

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

[1] Dle účastníka řízení - obchodní korporace STASEK s.r.o.

[2] viz rozsudek NSS ČR ze dne 16.05.2013, č. j. 5 Afs 76/2012-28

[3] K tomu srov. rozsudek NSS ČR ze dne 01.06.2011, č. j. 1 As 6/2011-347 a rozsudek NSS ČR ze dne 13.07.2016, č. j. 6 Afs 87/2016-42: „Krajský soud se může odchýlit od dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu k určité otázce, jestliže není v dané věci přímo zavázán právním názorem kasačního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.) a jestliže svůj odlišný právní názor podepře komplexní, racionální a transparentní konkurující argumentací. Jsou-li tyto podmínky splněny, pak krajský soud zaujetím odlišného právního názoru neporuší § 12 s. ř. s.“ a taktéž náleží ÚS ČR ze dne 24.11.2016, č. j. II. ÚS 2588/16-1: „V případě neexistence ustálené judikatury nic nebrání soudu danou věc rozhodnout jinak než v předchozích případech. Své rozhodnutí však musí přesvědčivě odůvodnit a vysvětlit, proč se od dřívějších rozhodnutí odchýlil. Neučiní-li tak, poruší právo účastníků řízení na spravedlivý proces.“

[4] náleží ÚS ČR ze dne 17.12.1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97

[5] Např. POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David, RIGEL, Filip a MAREK, David. Správní řád. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 131-132: „K délce a počítání uvedené 10denní lhůty je nutno zmínit závěr č. 93 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 11. 6. 2010, jakož i shodné konstatování judikatury (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2013, č. j. 5 Afs 76/2012-28, 2875/2013 Sb. NSS), podle které „na počítání lhůty podle § 17 odst. 4 EIÚkon se nevztahuje pravidlo pro počítání času... Nepřihlásí-li se do datové schránky osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu, ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručení posledním dnem této lhůty, a to i v případě, že konec lhůty připadne na sobotu, neděli nebo svátek.“ Ačkoliv byly uvedené závěry vysloveny na bázi DŘ, podle našeho názoru platí i pro doručování podle SpŘ. Bohužel se tím štěpí režim konce 10denní lhůty, který se v případě uložení u provozovatele poštovních služeb (nebo orgánů uvedených v § 23 odst. 3) posouvá na nejbližší příští pracovní den, pokud by konec lhůty připadl na sobotu, neděli nebo státní svátek (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2008, č. j. 4 Ads 83/2008-39).“

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)